

การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 4

วิทยานิพนธ์

ของ

ศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

กรกฎาคม 2547

ISBN 974-429-164-8

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตตรวจราชการที่ 4

โดย นายศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์

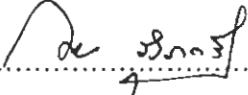
สาขา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการควบคุม ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา รุ่งราตรี กรรมการ

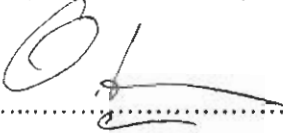

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

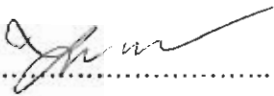

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา รุ่งราตรี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. กীরติ ศรีวิเชียร)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(นายกิจจา ขูประเสริฐ)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ปурพาทิศ พลอยสุวรรณ)

กรกฎาคม 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ดร.ชิตชัย สนั่นเสียง ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา รุ่งราตรี กรรมการที่ปรึกษาร่วม ดร. กิรติ ศรีวิเชียร และอาจารย์กัจจา ชูประเสริฐ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำตรวจสอบ และแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร. นิปี เอมรัฐ ดร. บุรพาทิส พลอยสุวรรณ ดร. สมาน แก้วไวยยุทธ ดร. ชัชชาติ ตันตระกูล และ น.ส. ทวีปัญญา เกษมสันต์ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิได้กรุณาตรวจสอบ และให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 4 ในจังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้สั่งสอน แนะนำ และให้การศึกษแก่ผู้วิจัยจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้กับงานวิจัยครั้งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณและขอบคุณบิดา มารดา ภรรยา บุตร พี่น้อง และเพื่อน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ศักดิ์ไทย ชัยวิรัตน์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	กุ่มิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของเนื้อหา.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	ขอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
	สมมุติฐานการวิจัย.....	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม	
	ผู้ปกครองและครู.....	10
	ความเป็นมาของสมาคมผู้ปกครองและครู.....	10
	การจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู.....	12
	การบริหารสมาคมผู้ปกครองและครู.....	16
	บทบาทในการปฏิบัติงานของสมาคมผู้ปกครองและครู.....	17
	รูปแบบของสมาคมผู้ปกครองและครู.....	20
	ความสำคัญและประโยชน์ของสมาคมผู้ปกครองและครู.....	26
	สมาคมผู้ปกครองและครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ	
	การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตตรวจราชการที่ 4.....	30
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
	หลักการและแนวคิดที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 43
	ขั้นตอนดำเนินการวิจัย..... 43
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 46
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 49
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล..... 50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 51
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 51
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 55
	ตอนที่ 1 สถานภาพของคณะกรรมการสมาคมผู้ประกอบการและครู..... 56
	ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ประกอบการและครู..... 57
	ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ประกอบการ และครู..... 67
	ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม ผู้ประกอบการและครู..... 77
	ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม ผู้ประกอบการและครู..... 85
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 92
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 94
	สรุปผลการวิจัย..... 95
	อภิปรายผล..... 101
	ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้..... 103
	ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป..... 104
	บรรณานุกรม..... 105

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	111
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบสอบถาม.....	112
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล.....	119
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	127
ประวัติของผู้วิจัย.....	138
บทคัดย่อภาษาไทย.....	139
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	141

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูจำแนกตามจังหวัด.....	47
2 จำนวนและร้อยละของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูจำแนกตามสถานภาพ.....	56
3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูในภาพรวม.....	57
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน.....	59
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน.....	61
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน...	62
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	64
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน.....	66
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูในภาพรวม.....	67
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน.....	69
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม ผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน.....	72
13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม ผู้ปกครองและครู ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน.....	74
14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคม ผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของ โรงเรียน.....	76
15 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู โดย ภาพรวม.....	77
16 การแสดงว่าคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูมีสถานภาพต่างกันคือ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครองและครู มีการปฏิบัติงานในภาพรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติสูงกว่าผู้ปกครองและครู	78
17 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน.....	78
18 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครู ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและ ชุมชน.....	79
19 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน.....	80
20 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครู ด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน.....	80
21 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน.....	81
22 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครู ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน.....	81

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
23 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพของโรงเรียน	82
24 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครู ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพของ โรงเรียน.....	83
25 การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน.....	84
26 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครู ด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน.....	84
27 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู โดยภาพรวม.....	85
28 การแสดงว่าคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูมีสถานภาพต่างกันคือ ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้ปกครองและครู มีการปฏิบัติงานในภาพรวมแตกต่างกัน โดย ผู้บริหาร โรงเรียนมีการปฏิบัติสูงกว่าผู้ปกครองและครู.....	86
29 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ีระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน	86
30 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยกับรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครูด้านการส่งเสริมความเข้าใจที่ีระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครองและ ชุมชน.....	87
31 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประ โยชน์แก่โรงเรียน.....	88
32 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครูด้านการเสนอแนะเรื่องที่เป็นประ โยชน์แก่โรงเรียน.....	88
33 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน.....	89
34 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครูด้านการส่งเสริมพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน.....	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
35 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพของโรงเรียน	90
36 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครูด้านการระดมทุนในการพัฒนาการศึกษาและยกระดับคุณภาพของ โรงเรียน.....	91
37 การเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู ด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน.....	91
38 การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครอง และครูด้านการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงานของโรงเรียน.....	92

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
2 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการขอจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครูในส่วนภูมิภาค.....	13
3 แผนภูมิรูปแบบที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนมีตำแหน่งนายกหรืออุปนายก.....	23
4 แผนภูมิรูปแบบที่ 2 ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีตำแหน่งในกรรณการบริหาร.....	24
5 แผนภูมิรูปแบบที่ 3 การเชิญบุคคลสำคัญมาเป็นนายกสมาคมผู้ปกครองและครู...	25
6 แสดงการสรุปหลักการและแนวคิดที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด ในการวิจัย.....	42
7 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	45
8 สรุปการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	48